

УДК 339.72.053

Жукровський І. – ст.гр.БФ-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Науковий керівник: к.е.н. Кудлак В.Я.

Узагальнена оцінка економічного стану країни, ефективності її світогосподарських зв'язків здійснюється на підставі платіжного балансу. Функціонально платіжний баланс відіграє роль макроекономічної моделі, яка систематично відображає економічні операції, здійснені між національною економікою та економіками інших країн світу. Така модель складається з метою розробки та запровадження обґрунтованої курсової та зовнішньоекономічної політики країни, аналізу і прогнозу стану товарного та фінансового ринків, двосторонніх та багатосторонніх зіставлень, наукових досліджень тощо.

Платіжний баланс відіграє важливу роль у розробці та реалізації валютної політики держави, має потужний вплив на стан економіки країни, дає ґрунтовну інформаційну базу для оцінки стану та перспектив розвитку зовнішньоекономічних відносин.

Згідно даних Національного банку України у 2011 році зведене сальдо платіжного балансу було від'ємним – 2.5 млрд. дол. США. Сальдо рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій було додатним – 6.6 млрд. дол. США, а дефіцит поточного рахунку становив 9.0 млрд. дол. США.

Головними чинниками такого дефіциту поточного рахунку були:

1) зростання вартісних обсягів імпорту енергоносіїв (на 8.8 млрд. дол. США порівняно з 2010 роком), що відбулося внаслідок як підвищення цін на нафту та природний газ, так і суттєвого зростання фізичних обсягів поставок газу;

2) розширення внутрішнього попиту, пов'язане з реалізацією низки інвестиційних проектів, спрямованих як на підготовку до ЄВРО-2012, так і на оновлення основних фондів вітчизняних підприємств (у результаті імпорту продукції машинобудування зріс на 7.3 млрд. дол. США порівняно з 2010 роком);

3) погіршення в другому півріччі зовнішньої кон'юнктури на світових товарних ринках;

4) збільшення виплат доходів за інвестиціями (на 2.6 млрд. дол. США).

Формування додатного сальдо рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій було забезпечено значним припливом інвестиційних та боргових ресурсів до реального сектору. Так, чистий приплив прямих іноземних інвестицій зріс до 7.0 млрд. дол. США порівняно з 5.8 млрд. дол. США в 2010 році. Чисті залучення реальним сектором за кредитами та облігаціями зросли до 5.2 млрд. дол. США, за торговими кредитами – до 4.2 млрд. дол. США. Водночас банківський сектор продовжив погашати свої зовнішні зобов'язання – за кредитами та облігаціями на 3.8 млрд. дол. США. Чисті залучення державного сектору були значно меншими, ніж у попередньому році (1.1 і 5.1 млрд. дол. США відповідно) через погіршення ситуації на світових фінансових ринках у другій половині року.

Дефіцит зведеного платіжного балансу України (2.5 млрд. дол. США) був профінансований за рахунок резервних активів. За станом на 01.01.2012 обсяги міжнародних резервів НБУ становили 31.8 млрд. дол. США, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3.5 місяця.